

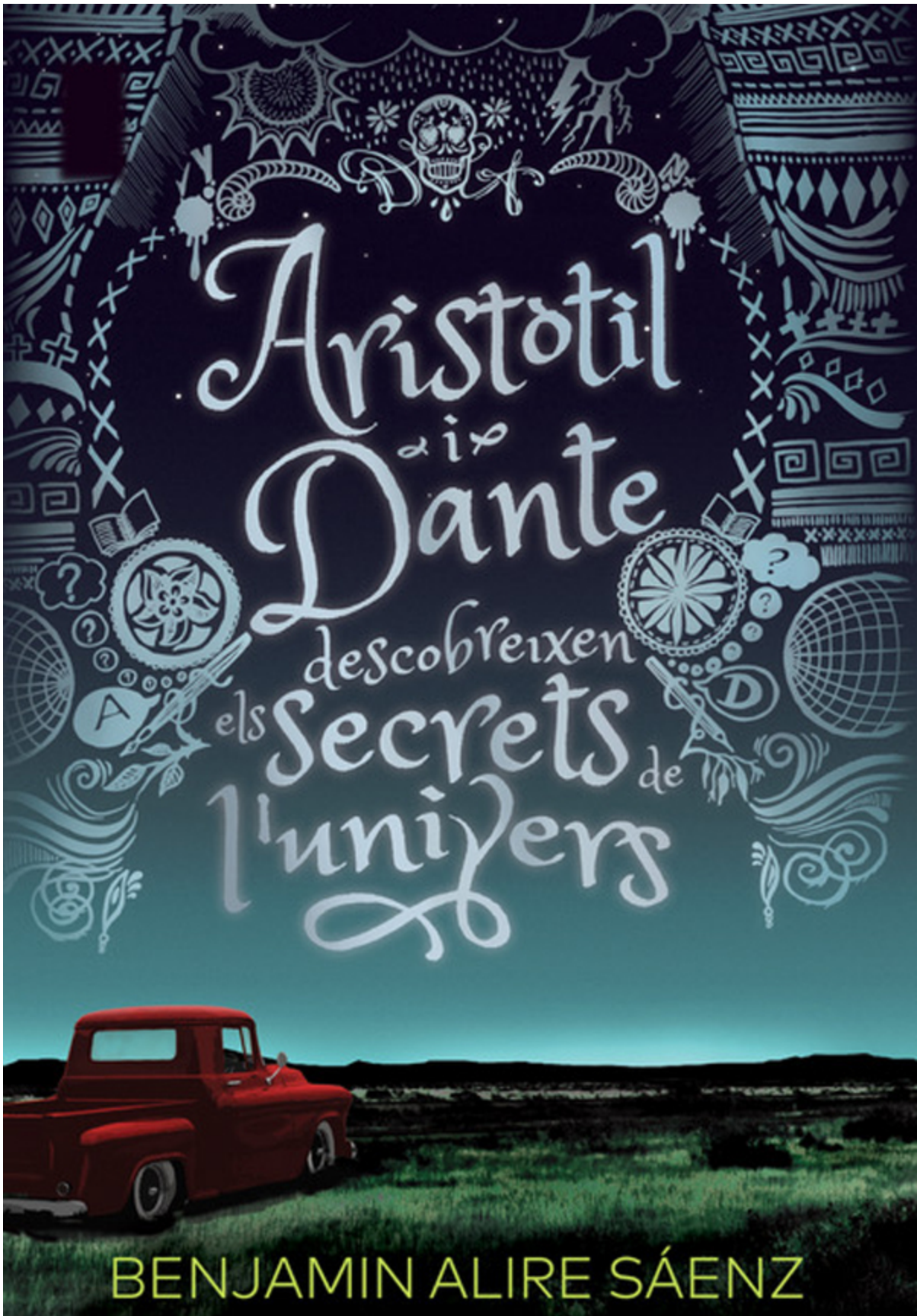
Aristotil

^{ix}
Dante

descobrixen
els secrets de
l'univers

BENJAMIN ALIRE SÁENZ

BENJAMIN ALIRE SÁENZ

Aristòtil i Dante descobreixen els secrets de l'univers

Benjamin Alire Sáenz

**Aristòtil i Dante
descobreixen els secrets
de l'univers**

Traducció de Maria Climent

Barcelona

Títol original: *Aristotle and Dante discover the secrets of the universe*

© Benjamin Alire Sáenz, 2012

Primera edició a L'Altra Tribu: setembre del 2019

© de la traducció: Maria Climent, 2019

© d'aquesta edició: L'Altra Editorial

Gran Via de les Corts Catalanes, 628, àtic 2a

08007 Barcelona

www.laltraeditorial.cat

Impressió: Romanyà Valls

Maquetació: Tal Altra

Producció de l'ePub: booqlab

ISBN: 978-84-123229-1-0

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra requereix l'autorització prèvia i per escrit de L'Altra. Tots els drets reservats.

Taula

Les normes diferents de l'estiu

Pardals que cauen del cel

El final de l'estiu

Lletres en una pàgina

Recorda la pluja

Tots els secrets de l'univers

Agraïments

*A tot els joves que han hagut d'aprendre
a jugar amb normes diferents.*

Per què somriem? Per què riem? Per què ens sentim sols? Per què estem tristos i confosos? Per què llegim poesia? Per què plorem quan mirem un quadre? Per què el cor es revoluciona quan ens enamorem? Per què sentim vergonya? Què és el que batega a la boca de l'estómac i que anomenem desig?

Les normes diferents de l'estiu

*El problema amb la meua vida
era que havia estat idea d'algú altre.*

Un

Una nit d'estiu em vaig adormir amb l'esperança que el món fos diferent quan em despertés. L'endemà al matí, quan vaig obrir els ulls, el món era el mateix. Vaig apartar els llençols i em vaig quedar allà estès mentre la calor entrava per la finestra oberta.

Vaig allargar la mà fins al dial de la ràdio. Sonava «Alone». Merda, «Alone», una cançó d'un grup que es deia Heart. No era la meva cançó preferida. Ni el meu grup preferit. Ni el meu tema preferit. «*You don't know how long...*».

Aquest era jo:

Quinze anys.

Fastiguejat.

Deprimit.

Si fos per mi, com si el sol fonia el blau del cel. Així el cel estaria tan deprimit com jo.

El locutor deia coses irritants i molt òbvies, com ara «És estiu! Fa calor!». I llavors va posar la melodia retro d'*El genet solitari*, cosa que li agradava fer cada matí perquè es pensava que era una manera moderna de despertar el món. «Aio, Silver!». Qui havia contractat aquest paio? No el suportava. Se suposava que mentre escoltàvem l'obertura de *Guillem Tell* havíem d'imaginar-nos el Genet Solitari i el Toro muntant a cavall a través del desert. Potser algú hauria d'haver avisat aquest paio que ja no teníem deu anys. «Aio, Silver!». Merda. El locutor tornava a estar en antena: «Desperta't, El Paso! És dilluns, 15 de juny de 1987! 1987! Us ho podeu creure? I moltes felicitats a Waylon Jennings, que avui fa cinquanta anys!». Waylon Jennings? Que era una emissora de rock, collons! Però després va dir una cosa que em va fer pensar que potser sí que tenia cervell. Va explicar la història de com Waylon Jennings havia sobreviscut a l'accident de 1959 que va matar Buddy Holly i Ritchie Valens. En aquell punt va posar «La Bamba» versionada per Los Lobos.

«La Bamba». La Bamba m'estava bé.

Vaig deixar caure els peus descalços sobre el parquet. Mentre movia el cap al ritme de la cançó, em vaig preguntar què devia haver passat per la ment de Ritchie Valens abans que l'avió s'estavellés contra el terra implacable. *Ei, company! S'ha acabat la música.*

Que la música s'acabés tan aviat. Que la música s'acabés quan tot just acabava de començar. Això sí que era trist.

Dos

Vaig entrar a la cuina. La mare estava cuinant perquè havia quedat amb les seves amigues de l'Església catòlica. Em vaig servir un got de suc de taronja.

La mare em va somriure.

–No penses dir bon dia?

–M'ho estic plantejant –vaig dir.

–Almenys has aconseguit sortir del llit.

–M'ho he hagut de pensar molt.

–Quina relació hi deu haver entre ser un noi i dormir tant?

–Tenim talent per dormir. –Això la va fer riure.– De tota manera, no estava dormint. Estava escoltant «La Bamba».

–Ritchie Valens –va dir, gairebé xiuxiuejant–. Que trist.

–Igual que el teu Patsy Cline.

Va fer que sí amb el cap. De vegades l'enganxava cantant «Crazy» i em feia somriure. I ella somreia. Era com si compartíssim un secret. La mare tenia bona veu.

–Accidents d'avió –va xiuxiuejar. Crec que parlava més per a ella que per a mi.

–Potser Ritchie Valens va morir jove, però havia fet alguna cosa. Vull dir que va fer alguna cosa de debò. En canvi, jo? Què he fet, jo?

–Encara tens temps –va dir–. Molt de temps.

L'eterna optimista.

–A veure, primer m'hauria de convertir en una persona –vaig dir.

Em va llançar una mirada curiosa.

–Tinc quinze anys.

–Ja sé quina edat tens.

–Els nois de quinze anys no es consideren persones.

La mare es va posar a riure. Era professora de secundària. Sabia que estava mig d'acord amb mi.

–De què va la gran trobada?

–Estem reorganitzant el banc d'aliments.

–Banc d'aliments?

–Tothom hauria de poder menjar, no?

La mare tenia debilitat pels pobres. Ella ho havia estat. Sabia molt bé que volia dir passar gana, molt més del que jo sabria mai.

–Sí –vaig dir–. Suposo que sí.

–Potser ens podries ajudar...

–Esclar –vaig dir. Jo odiava fer de voluntari. El problema amb la meva vida era que havia estat idea d'algú altre.

–Què faràs avui?

Va sonar com una amenaça.

–Unir-me a una banda criminal.

–No fa gràcia.

–Soc mexicà. No és típic dels mexicans, això?

–No fa cap gràcia.

–No fa cap gràcia –vaig dir. D'acord, no feia gràcia.

Em van entrar moltes ganes de sortir de casa. Però tampoc tenia on anar.

Quan venien les amigues de l'Església catòlica de la mare, em sentia com asfixiat. No tant perquè totes les seves amigues tinguessin més de cinquanta anys, no era això. Ni tampoc pels comentaris sobre com m'estava convertint en tot un home davant dels seus ulls. Vull dir que reconeixia les bestieses quan les sentia. I, quan deixaven de dir bestieses, eren gent agradable, inofensiva i afectuosa. Podia tolerar que m'agafessin per les espatlles i em diguessin: «*Déjame ver. Ay qué muchacho tan guapo. Te pareces a tu papá*». No hi havia gaire res per veure. Només era jo. I sí, sí, m'assemblava al pare. No trobava que això fos tan bona cosa.

El que en realitat em mortificava era que la mare tingués més amics que jo. Això sí que era trist.

Vaig decidir anar a nedar a la piscina del Memorial Park. No era res de l'altre món, però almenys era una idea meva.

Quan sortia per la porta, la mare em va agafar la tovallola vella que duia sobre l'espatlla i la va canviar per una de més nova. En el món de la mare hi havia certes normes sobre tovalloles que no hi havia manera que jo entengués. Però les normes no es limitaven només a les tovalloles.

Va mirar-me la samarreta.

Reconeixia una mirada de desaprovació quan la veia. Abans que me la fes canviar, li vaig tornar la mirada de desaprovació.

–És la meva samarreta preferida –vaig dir.

–No te la vas posar ahir, ja?

–Sí –vaig dir–. És del Carlos Santana.

–Ja sé qui és –va dir.

–El pare me la va regalar pel meu aniversari.

–I si no recordo malament, no semblaves tan entusiasmat com ara, quan vas obrir el regal.

–M'esperava una altra cosa.

–Una altra cosa?

–No ho sé. Alguna cosa més. Una samarreta pel meu aniversari? –Vaig mirar la mare.– Suposo que el que passa és que no l'entenc.

–No és tan complicat, Ari.

–No parla.

–De vegades, quan la gent parla no sempre diu la veritat.

–Suposo –vaig dir–. De tota manera, ara m'encanta, aquesta samarreta.

–Ja ho veig, ja.

Somreia.

Jo també somreia.

–El pare la va comprar en el seu primer concert.

–Jo hi era. Me'n recordo. Està vella i estripada.

–Soc un sentimental.

–Sí, segur.

–Mare, que és estiu.

–Sí, sí –va dir–, és estiu.

–Normes diferents –vaig dir.

–Normes diferents –va repetir.

M'encantaven les normes diferents de l'estiu. La mare les tolerava.

Se'm va acostar i em va pentinar els cabells amb els dits.

–Promet-me que no te la posaràs demà.

–D'acord –vaig dir–. T'ho prometo. Però només si tu em promets que no la posaràs a l'assecadora.

–Potser et deixaré que la rentis tu mateix i tot. –Em va somriure.– No t'ofeguis.

Vaig tornar-li el somriure.

–Si m'ofego, no regalis el meu gos.

Això del gos era una broma. No en teníem.

La mare tenia el meu sentit de l'humor. Bé, jo tenia el seu. Ens quèiem bé. I això que era bastant misteriosa, per a mi. Una cosa que jo sí que entenia del tot –entenia que el meu pare se n'hagués enamorat. Ara bé, per què ella es va enamorar del pare encara no m'entrava al cap. Una vegada, amb sis o set anys, em vaig enfadar molt amb el pare perquè volia que jugués amb mi i ell, en canvi, semblava tenir el cap molt lluny. Era com si ni tan sols fos allà. Vaig preguntar a la mare amb tota la ràbia d'una criatura:

–Com vas poder-te casar amb aquest paio?

Va somriure i em va pentinar els cabells amb els dits. Sempre ho feia. Em va mirar als ulls i em va dir, tan tranquil·la:

–El teu pare era preciós.

Ni tan sols va dubtar.

Vaig voler preguntar-li què havia passat amb aquella preciositat.

Tres

Quan em vaig endinsar en la calor del dia, fins i tot les sargantanes havien preferit no arrossegar-se per enlloc. Fins i tot els ocells passaven desapercebuts. S'estaven fonent els pegats de quitrà de les esquerdes del carrer. El blau del cel era pàl·lid i em va passar pel cap que potser tothom havia fugit de la ciutat i de la calor que hi feia. O potser tothom s'havia mort com en una d'aquelles pel·lis de ciència-ficció, i jo era l'últim noi a la terra. Però just quan pensava això, una colla de nois del barri em van avançar amb les bicis i vaig desitjar ser l'última persona de la terra de veritat. Reien i feien el ximple i semblava que s'ho estaven passant la mar de bé. Un em va cridar:

–Ei, Mendoza! Passejant amb tots els teus amics?

Vaig saludar, fingint que la broma em feia gràcia, ha, ha, ha. I llavors els vaig ensenyar el dit del mig.

Un dels nois es va aturar, es va girar i va començar a fer cercles amb la bici al meu voltant.

–Què? Vols tornar-hi? –va dir.

Vaig ensenyar el dit del mig un altre cop.

Va aturar la bici davant meu mateix i va intentar intimidar-me. No li funcionava. Jo sabia qui era. El seu germà, en Javier, havia intentat ficar-se amb mi una vegada. Li vaig clavar un cop de puny a la cara. Enemics per sempre. No em va saber gens de greu. Sí, és veritat, tenia mal geni. Ho admito.

Va fer veu de dolentot. Com si això m'espantés.

–No em toquis els collons, Mendoza.

Li vaig tornar a ensenyar el dit del mig i vaig apuntar-l'hi a la cara com si fos una pistola. Llavors va baixar de la bici. Jo tenia por d'un munt de coses, però no dels nois com ell.

La majoria del nois no es ficaven amb mi. Ni tan sols els que anaven en colla. Em van tornar a envoltar tots amb les bicis, cridant-me merdes. Tots

tenien tretze i catorze anys i ficar-se amb nois com jo no era més que un joc per a ells. A mesura que les seves veus es van anar allunyant, vaig començar a sentir-me desgraciat.

Sentir-me desgraciat era tot un art. Crec que a una part de mi li agradava. Potser em venia de naixement. No ho sé, crec que formava part de mi. Era un pseudo-fill únic. No sabia de quina altra manera considerar-me. Era fill únic sense ser-ho del tot. Era una merda.

Les meves germanes eren bessones i tenien dotze anys més que jo. Dotze anys era tota una vida. De debò que ho era. I elles sempre em feien sentir com un bebè o un joguet o una mascota. M'encanten, els gossos, però de vegades tenia la sensació que jo no era més que la mascota de la família. Fabulós. Ari, la mascota.

I el meu germà tenia onze anys més que jo. Ell encara era més inaccessible que les meves germanes. No podia ni pronunciar el seu nom. A qui coi li agrada parlar de germans grans que estan a la presó? Quedava clar que als meus pares, no. I a les meves germanes, tampoc.

Potser em va afectar tot aquell silenci al voltant del meu germà. Crec que sí. No parlar pot fer que un noi es torni bastant solitari.

Els pares eren joves i la ballaven magra quan van néixer les meves germanes. «Ballar-la magra» era l'expressió preferida dels pares. Un temps després de tenir els tres fills i intentar acabar la universitat, el pare es va allistar a la Marina. Llavors se'n va anar a la guerra.

La guerra el va canviar.

Jo vaig néixer quan va tornar a casa.

De vegades penso que el pare és totes aquestes cicatrius que porta a dins. Al cor. Al cap. Pertot. No és tan fàcil ser el fill d'un home que ha anat a la guerra. Quan tenia vuit anys, vaig sentir la mare parlant amb la tieta Ophelia per telèfon.

–Crec que per a ell la guerra no s'acabarà mai. –Més tard vaig preguntar a la tieta Ophelia si allò era cert.

–Sí –va dir–, és cert.

–Però per què la guerra no deixarà tranquil el meu pare?

–Perquè el teu pare té consciència –va dir.

–Què li va passar, a la guerra?

–No ho sap ningú.

–Per què no ho explica?

–Perquè no pot.

De manera que així estaven les coses. Als vuit anys, jo no sabia res de la guerra. Ni tan sols sabia què era la consciència. L'únic que sabia era que de vegades el meu pare estava trist. Odiava que estigués trist. També m'entristia a mi. No m'agradava la tristor.

Era el fill d'un home que duia la guerra del Vietnam a dins. Sí, tenia tota mena de motius tràgics per sentir-me desgraciat. Tenir quinze anys no hi ajudava. De vegades pensava que tenir quinze anys era la pitjor de les tragèdies.

Quatre

Quan anaves a la piscina, t'havies de dutxar. Era una de les normes. Sí, normes. Odiava dutxar-me amb altres nois. No ho sé, és que no m'agradava. A alguns nois els agradava xerrar molt, com si fos el més normal del món, estar a la dutxa amb una colla de nois parlant del professor a qui no podies ni veure o de l'última pel·li que havies vist o de la noia amb qui volies que passés alguna cosa. Jo no, jo no tenia res a dir. No era el meu fort.

Vaig caminar fins a la piscina, em vaig asseure a la part poc fonda i vaig ficar els peus a l'aigua.

Què fas en una piscina quan no saps nedar? Aprendre'n. Suposo que aquesta és la resposta. Jo havia aconseguit ensenyar el meu cos a flotar a l'aigua. D'alguna manera, havia topat amb algun principi de la física. I el millor de tot és que havia fet el descobriment tot sol.

Jo tot sol. Estava enamorat d'aquesta frase. No era gaire bo demanant ajuda, un mal hàbit heretat del pare. I, en qualsevol cas, els monitors de natació, que es feien dir socorristes, eren uns merdes. No tenien cap interès per ensenyar a nedar a un pocapena esquifit de quinze anys com jo. Estaven molt més interessats en les noies amb pits acabats d'estrenar. Estaven obsessionats amb els pits, la veritat. Una vegada vaig sentir que un socorrista li deia a un altre socorrista, quan se suposava que havia d'estar vigilant un grup de nens petits:

–Una noia és com un arbre ple de fulles. L'únic que vols és enfilat-te a l'arbre i arrencar-les totes.

L'altre noi va riure.

–Que burro.

–No, soc poeta –va dir–. Un poeta del cos.

I llavors tots dos van esclatar a riure.

Sí, segur, eren Walt Whitman en potència, tots dos. A veure, el cas era que no m'interessava gaire passar l'estona amb una colla de nois. Vull dir que amb

ells em sentia molt incòmode. No sé exactament per què. És només que, no ho sé, no hi encaixava. Crec que m'averkonyia molt, ser un noi. I em deprimia de debò que existís una possibilitat clara de créixer i acabar convertint-me en un d'aquells imbècils. *Una noia era com un arbre?* Sí, mira, i un noi és tan llest com un tros de fusta morta infestada de termites. La mare hauria dit que només estaven passant una fase. Que aviat recuperarien el cervell. Segur que sí.

Potser la vida *era* només una sèrie de fases (una fase darrere l'altra darrere l'altra). Potser, en un parell d'anys, jo també estaria passant per la mateixa fase que els socorristes de divuit anys. Tampoc és que cregués del tot en la teoria de les fases de la meva mare. No em semblava una explicació, més aviat em semblava una excusa. No crec que la mare entengués del tot el món dels nois. No l'entenia ni jo, i jo era un noi.

Tenia la sensació que hi havia alguna cosa que no funcionava, amb mi. Suposo que era un misteri fins i tot per a mi mateix. Quina merda. Tenia problemes greus.

Una cosa quedava clara: de cap de les maneres pensava demanar a cap d'aquells idiotes que m'ajudés amb la natació. Valia més estar sol i deprimit. Valia més ofegar-se.

Així que vaig continuar aïllat i mig flotant a la piscina. Tampoc és que m'ho estigués passant bé.

Llavors va ser quan li vaig sentir la veu, una mica estrident:

–Et puc ensenyar a nedar.

Vaig moure el cul fins al racó de la piscina i em vaig posar dret dins l'aigua, amb els ulls mig tancats, enlluernat pel sol. Ell es va asseure a la vora de la piscina. El vaig mirar amb recel. Si un paio s'estava oferint per ensenyar-me a nedar, era evident que no tenia amics. Dos païos sense amics? Allò prometia.

Jo tenia una norma segons la qual era preferible avorrir-se sol que avorrir-se amb algú altre. Vivia bastant d'acord amb aquesta norma. Potser és per això que no tenia amics.

Em mirava. Com esperant. I llavors va tornar a dir:

–Et puc ensenyar a nedar, si vols.

En certa manera, m'agradava la seva veu. Sonava com si estigués refredat, no ho sé, com si estigués a punt de quedar-se afònic.

–Parles estrany –vaig dir-li.

–Al·lèrgies –va dir ell.

–A què ets al·lèrgic?

–A l'aire. –Això em va fer riure.

–Em dic Dante –va dir. Això encara em va fer riure més.

–Perdona –vaig dir.

–No passa res. La gent sempre se'n riu, del meu nom.

–No, no –vaig dir jo–. Passa que jo em dic Aristòtil.

Se li van il·luminar els ulls. Estava disposat a escoltar cada paraula que li digués.

–Aristòtil –vaig repetir.

Llavors tots dos vam embogir una mica. De riure.

–El meu pare és professor d'anglès –va dir.

–Almenys tu tens una excusa. El meu és carter. Aristòtil, el meu avi se'n deia.

I llavors vaig pronunciar el nom del meu avi amb aquest accent formal mexicà:

–*Aristótiles*. I el meu primer nom és Àngel. –I llavors ho vaig pronunciar en castellà.– *Ángel*.

–Et dius Àngel Aristòtil?

–Sí. Aquest és el meu nom sencer.

Vam tornar a riure. No podíem parar. Em preguntava de què ríem. Només dels nostres noms? Ríem perquè estàvem alleujats? O feliços? Riure era un altre dels misteris de la vida.

–Abans em presentava com a Dan. Vull dir que, a veure, només m'estalviava de dir dues lletres. Però vaig deixar de fer-ho. No era honest. I de tota manera, sempre em descobrien. I em sentia com un mentider i un idiota. Estava avergonyit de mi mateix per estar avergonyit de mi mateix. No m'agrada sentir-me així. –Va arronsar-se d'espatlles.

–A mi tothom em diu Ari –vaig dir.

–Encantat de coneixe't, Ari.

Em va agradar la manera com va dir «Encantat de coneixe't, Ari». Com si ho pensés de veritat.

–D'acord –vaig dir–, ensenya'm a nedar.

Suposo que ho vaig dir com si li estigués fent un favor. Ell, o no se'n va adonar o no li va importar.

En Dante era un professor molt estricte. Era molt bon nedador. Entenia com anaven els moviments de braços i cames, i la respiració, entenia com funcionava un cos mentre era dins l'aigua. Adorava l'aigua, la respectava. N'entenia la bellesa i els perills. Parlava de la natació com si fos una manera de viure. Tenia quinze anys. Qui era aquest paio? Semblava fràgil, però no ho era. Era disciplinat i dur i culte i no es feia l'estúpid ni volia ser com els altres. No era gens així.

Era divertit, centrat i intens. Vull dir que podria ser intens. I no tenia cap malícia. Jo no entenia com podies viure en un món pervers i que no se't contagiés cap maldat. Com podia un noi viure sense ni mica de malícia?

En Dante es va convertir en un misteri més en un univers ple de misteris.

Durant tot aquell estiu, vam nedar i llegir còmics i llegir llibres i discutir les nostres lectures. En Dante tenia tots els còmics vells de *Superman* del seu pare. Li encantaven. També li agradaven els d'*Archie i Veronica*. Jo detestava aquella merda.

–No és cap merda –deia ell.

A mi m'agradaven Batman, Spider-Man, i l'Increïble Hulk.

–Massa foscos –deia en Dante.

–I ho dius tu, que t'encanta *El cor de les tenebres* de Conrad.

–És diferent –va dir–. Conrad feia literatura.

Jo sempre defensava que els còmics també eren literatura. Però la literatura era un tema molt seriós per a en Dante. No recordo haver guanyat mai cap discussió amb ell. Ell era més bon polemista. També era més bon lector. Em vaig llegir el llibre de Conrad per ell. Quan me'l vaig acabar, li vaig dir que no m'havia agradat gens.

–Excepte –vaig dir– que és veritat. El món és un lloc fosc. Conrad té raó en això.

–Potser ho és el teu món, Ari, però el meu no.

–Esclar, esclar –vaig dir jo.

–Esclar, esclar –va dir ell.

La veritat és que vaig mentir. El llibre em va encantar. Vaig pensar que era la cosa més bonica que havia llegit mai. Quan el meu pare va veure què estava llegint, em va dir que era un dels seus llibres preferits. Volia preguntar-li si l’havia llegit *abans* o *després* de lluitar al Vietnam. No era bona idea fer preguntes al meu pare. No les contestava mai.

Em feia la impressió que en Dante llegia perquè li agradava llegir. Jo, en canvi, llegia perquè no tenia res més a fer. Ell analitzava les coses. Jo només les llegia. Tenia la sensació que jo havia de buscar més paraules al diccionari que ell.

Jo era més fosc que ell. I no parlo només del color de la pell. Em va dir que tenia una visió tràgica de la vida:

–Per això t’agrada Spider-Man.

–Només soc més mexicà –vaig dir-li–. Els mexicans són gent tràgica.

–Potser sí –va dir ell.

–Tu ets un americà optimista.

–Això és un insult?

–Podria ser-ho –vaig dir.

Vam riure. Sempre rèiem.

No ens assemblàvem, en Dante i jo. Però teníem unes quantes coses en comú. Per començar, cap dels dos teníem permís per mirar la televisió durant el dia. Als nostres pares no els agradaven els efectes de la televisió en la ment d’un nen. Tots dos havíem crescut amb sermons que deien més o menys això: «Ets un nen! Surt al carrer i fes alguna cosa! Hi ha tot un món allà fora, esperant-te...».

En Dante i jo érem els dos últims nois a Amèrica que havien crescut sense tele. Un dia em va preguntar:

–Creus que els nostres pares tenen raó, que hi ha tot un món allà fora esperant-nos?

–Ho dubto –vaig dir.

Va riure.

Llavors vaig tenir aquesta idea:

–Pugem al bus i anem a veure què hi ha allà fora, va.

En Dante va somriure. A tots dos ens encantava fer voltes en bus. De vegades ens hi estàvem tota la tarda. Vaig dir a en Dante:

–La gent rica no puja a l'autobús.

–Per això ens agrada.

–Potser sí –vaig dir jo–. Que som pobres, nosaltres?

–No. –Llavors va somriure.– Si marxéssim de casa, tots dos seríem pobres.

Vaig pensar que era una cosa molt interessant de dir.

–Ho faries? –vaig dir–. Escapar-te?

–No.

–Per què no?

–Vols que t'expliqui un secret?

–I tant.

–Els meus pares em flipen.

Això sí que em va fer somriure. No havia sentit mai ningú que digués això sobre els seus pares. Vull dir que a ningú li flipaven els seus pares. Excepte a en Dante.

I després em va xiuxiuejar a l'orella:

–Aquesta senyora de dos seients davant nostre. Em sembla que està tenint una aventura.

–Com ho saps? –vaig xiuxiuejar jo.

–S'ha tret l'anell de matrimoni quan pujava al bus.

Vaig fer que sí amb el cap i vaig somriure.

Ens inventàvem històries sobre els altres passatgers del bus.

I, tant per tant, potser ells també n'escrivien sobre nosaltres.

Jo no havia tingut mai una relació gaire estreta amb ningú. Era bastant solitari. Havia jugat a bàsquet i beisbol; vaig fer de llobató i vaig provar l'escoltisme, però sempre mantenia les distàncies amb els altres nois. No sentia que formés part del seu món.

Nois. Me'ls mirava. Els estudiava.

Al final, la majoria dels nois que m'envoltaven no em semblaven gaire interessants. De fet, em tiraven molt enrere.

Potser jo era una mica arrogant. No crec que fos millor que ells. Però no entenia com parlar-los, com ser jo mateix quan estava amb ells. Quan estava amb altres nois, no em sentia més llest. Quan estava amb altres nois em sentia estúpid i incompetent. Era com si tots pertanyessin a un club del qual jo no era membre.

–Prova-ho un any –em va dir el pare.

El pare sabia que de vegades m'agradava barallar-me. Sempre em sermonejava sobre la violència física. Intentava que no m'ajuntés amb les quadrilles conflictives de l'escola. Intentava que no em convertís en el meu germà, que va acabar a la presó. Així que, per culpa del meu germà, que ni tan sols existia per a nosaltres, jo havia de ser un bon escolta. Quina merda. Per què jo havia de ser un bon noi només perquè ja hi havia un mala peça a la família? Detestava la manera que tenien els meus pares de comparar-nos.

Vaig complaure el pare. Ho vaig provar durant un any. Ho odiava, excepte aprendre a fer reanimació cardiopulmonar. A veure, no m'agradava gens haver de respirar dintre la boca d'algú altre. Em posava els pèls de punta, la veritat. Però per algun motiu tot plegat em fascinava, com podies fer que un cor tornés a funcionar. No n'acabava d'entendre la ciència. Però tan aviat com vaig obtenir una insígnia per haver après a ressuscitar algú, ho vaig deixar. Vaig tornar a casa i li vaig donar la insígnia al pare.

–Crec que t'estàs equivocant –va dir només.

No acabaré fotut a la garjola. Això és el que li volia dir jo. En canvi, només vaig fanfarronejar:

–Si m'hi fas tornar, et juro que començaré a fumar herba. El pare em va fer una mirada estranya.

–És la teva vida –va dir.

Com si ho fos de veritat. I una altra cosa sobre el meu pare: ell no em sermonejava mai. No de debò. La qual cosa m'emprenyava. No era una mala persona. I no tenia mal caràcter. Parlava amb frases curtes: «És la teva vida». «Prova-ho». «Segur que vols fer això?». Per què no parlava i prou? Com se suposava que l'havia de conèixer més, si no m'ho permetia? Odiava aquesta situació.

Les coses m'anaven prou bé. Tenia amics a l'escola. Més o menys. No era extremament popular. Com havia de ser-ho? Per ser extremament popular havies de fer creure a la gent que eres divertit i interessant. I jo no era precisament un hipòcrita.

Solia anar amb un parell de nois, els germans Gómez. Però es van mudar. I hi havia un parell de noies, la Gina Navarro i la Susie Byrd, a qui els agradava turmentar-me per passar l'estona. Les noies. Elles també eren un misteri. Tot era un misteri.

En realitat, suposo que tampoc m'anava tan malament. Potser ningú no m'estimava, però tampoc era el típic nen que tothom odiava.

Era bo barallant-me. Per això la gent em deixava en pau.

Era sobretot invisible. Crec que ja m'estava bé.

I llavors va aparèixer en Dante.

Cinc

Després de la quarta classe de natació, en Dante em va convidar a casa seva. Vivia a menys d'una illa de la piscina, en una casa gran i antiga creuant el carrer del parc.

Em va presentar el seu pare, el professor d'anglès. No havia conegut mai un home mexicà-americà que fos professor d'anglès. No sabia que existissin. I, en realitat, no semblava un professor. Era jove i guapo i senzill i semblava que una part d'ell fos encara un noi. Semblava un home enamorat d'estar viu. Tan diferent del meu pare, que sempre havia mantingut una distància amb el món. Hi havia una foscor en el meu pare que jo no entenia. El pare d'en Dante no tenia cap foscor. Fins i tot els seus ulls negres semblaven plens de llum.

Aquella tarda, quan el vaig conèixer, el pare d'en Dante duia texans i una samarreta i estava assegut en una cadira de cuir al seu despatx, llegint un llibre. No havia conegut mai ningú que tingués un despatx de debò a casa.

En Dante va apropar-se al seu pare i li va fer un petó a la galta. Jo no ho hauria fet mai. Mai dels mais.

–Aquest matí no t'has afaitat, papa.

–És estiu –va dir el seu pare.

–Això vol dir que no has de treballar.

–Això vol dir que he d'acabar d'escriure el llibre.

–Escriure un llibre no és treballar.

El pare d'en Dante es va posar a riure molt fort quan va dir això.

–A tu et queda molt per aprendre sobre què vol dir treballar.

–És estiu, papa. No vull sentir parlar de feina.

–Tu mai vols parlar de feina.

A en Dante no li agradava cap on estava anant la conversa, així que va intentar canviar de tema.

–T'estàs deixant créixer la barba?

–No. –Va riure.– Fa massa calor. I a més, la teva mare no em farà petons si estic més d'un dia sense afaitar-me.

–Uau, que estricta.

–Sí.

–I què faries sense els seus petons?

Va somriure, llavors em va mirar.

–Com pots aguantar aquest paio? Tu deus ser l'Ari.

–Sí, senyor.

Estava nerviós. No estava acostumat a conèixer els pares de ningú. La majoria dels pares que havia conegut a la vida no estaven tan interessats a parlar amb mi. Es va aixecar de la cadira i va deixar el llibre. Se'm va acostar i em va allargar la mà.

–Soc en Sam –va dir–. En Sam Quintana.

–Encantat de coneixe'l, senyor Quintana.

Havia sentit aquesta frase, «encantat de coneixe'l», mil vegades. Quan en Dante m'ho havia dit a mi, havia sonat real. Però quan ho vaig dir jo, em vaig sentir estúpid i gens original. Em volia amagar en algun lloc.

–Pots dir-me Sam –va dir.

–No puc –vaig dir. Déu meu, volia amagar-me.

Va assentir amb el cap.

–Que maco –va dir–. I respectuós.

La paraula *maco* no havia passat mai pels llavis del meu pare.

Va donar un cop d'ull a en Dante.

–Aquest jove té un cert respecte. Potser en pots aprendre alguna cosa, Dante.

–Vols dir que prefereixes que et digui senyor Quintana?

Tots dos es van aguantar el riure. Va tornar a centrar-se en mi:

–Com va la natació?

–En Dante és un bon professor –vaig dir.

–En Dante és bo en moltes coses. Però no és gaire bo a l'hora d'endreçar-se l'habitació. Endreçar una habitació s'assembla massa a la paraula feina.

En Dante li va llançar una mirada.

–És una indirecta?

–Ets ràpid, Dante. Ho deus haver tret de la teva mare, això.

–No siguis pedant, papa.

–Quina paraula acabes d'utilitzar?

–T'ofèn, aquesta paraula?

–No és la paraula. Potser és l'actitud.

En Dante va fer rodar els ulls i es va asseure a la cadira del seu pare. Es va treure les vambes.

–No et posis gaire còmode. –Va assenyalar cap amunt.– Hi ha un merder allà dalt que porta el teu nom.

Això em va fer riure, la manera com es relacionaven, la manera fàcil i tendra que tenien de parlar-se, com si l'amor entre un pare i un fill fos una cosa simple i senzilla. El que teníem la meva mare i jo de vegades era fàcil i senzill. De vegades. Però entre el meu pare i jo no. Em pregunto com seria, entrar en una habitació i fer-li un petó al meu pare.

Vam anar a dalt i en Dante em va ensenyar la seva habitació. Era una habitació gran amb sostre alt i parquet i amb un munt de finestres antigues que deixaven passar la llum. Hi havia coses pertot arreu. Roba tirada per terra, una pila de discos vells, llibres escampats, papers amb coses escrites, fotografies Polaroid, un parell de càmeres, una guitarra sense cordes, partitures i una pissarra de suro a vessar de notes i fotografies.

Va posar música. Tenia un tocadiscos. *Un tocadiscos autèntic dels anys seixanta.*

–Era de la meva mare –va dir–. Volia llençar-lo. T'ho pots creure? –Va posar *Abbey Road*, el seu disc preferit.– Vinil –va dir–. Res d'aquesta merda de cassets.

–Què tenen de dolent, els cassets?

–No me'n refio.

Em va semblar una frase d'allò més estranya. Graciosa i estranya.

–Els discos es ratllen de seguida.

–Si els tractes bé no.

Vaig fer una ullada a la seva habitació desordenada.

–Ja veig que tu sí que saps com tractar bé les coses.

No es va enfadar. Va riure.

Em va passar un llibre.